

Предговор

ДЕФЕКТОЛОШКА ТЕОРИЈА И ПРАКТИКА ОД НАУЧНАТА ПЕРИФЕРИЈА ДО РЕЛЕВАНТНО НАУЧНО СПИСАНИЕ

Владимир ТРАЈКОВСКИ

Дефектолошка теорија и практика
Институт за дефектологија
Филозофски факултет
Скопје, Република Македонија

Примено: 01.10.2015
Прифатено: 17.10.2015
UDK: 376(051)(049.3)

Резиме

Во овој предговор е опишан растежот на списанието **Дефектолошка теорија и практика** во последните 18 години откако започна да се издава. Иако започна како локално и стручно, сепак успеа да се развие во интернационално и научно и да привлече голем број автори од преку 30 држави од светот. Моментно списанието е индексирано во 65 светски бази на податоци.

Македонија претставува тешка периферија во светот на науката. Но, тоа не го спречува списанието од година во година да станува сè повидливо и позначајно во научните области кои го обработуваат полето на специјална едукација и рехабилитација. Во нашата држава постојат многу фактори кои го попречуваат патот за создавање на високо квалитетно научно списание. Истите се детално дискутирани во трудот.

За да се достигне повисока релевантност на списанието, потребна е голема и беспрекорна посветеност на луѓето кои работат во издавачките канцеларии.

Адреса за кореспонденција
Владимир ТРАЈКОВСКИ
Дефектолошка теорија и практика
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
Филозофски факултет
Институт за дефектологија
Бул. Гоце Делчев 9А, 1000 Скопје
Република Македонија
Е пошта: vladotra@zfz.ukim.edu.mk

Editorial

JOURNAL OF SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION FROM SCIENTIFIC PERIPHERY TO RELEVANT SCIENTIFIC JOURNAL

Vladimir TRAJKOVSKI

Journal of Special Education and Rehabilitation
Institute of Special Education and Rehabilitation,
Faculty of Philosophy,
Skopje, Republic of Macedonia

Received: 01.10.2015
Accepted: 17.10.2015
Editorial

Abstract

This editorial describes the growth of the **Journal of Special Education and Rehabilitation** in the last 18 years since it began to be published. Although it began as a local and specialized, it managed to develop into an international and scientific and to attract a large number of authors from over 30 countries around the world. Currently, the journal is indexed in 65 databases worldwide.

Macedonia is a tough periphery in the world of science. But, this does not prevent the journal to become more visible and significant in scientific areas that the field of special education and rehabilitation covers. In our country there are many factors that hinder the way for the creation of high quality scientific journal. These are discussed in detail in the paper.

To reach higher relevance of the journal, a great dedication of the people working in the publishing offices is necessary.

Corresponding address
Vladimir TRAJKOVSKI
Journal of Special Education and Rehabilitation
“Ss Cyril and Methodius” University
Faculty of Philosophy
Institute of Special Education and Rehabilitation
Bull. Goce Delchev 9A, 1000 Skopje
Republic of Macedonia
Email: vladotra@zfz.ukim.edu.mk

Уредниците од малите списанија од регионот треба да си ги разменуваат сопствените искуства. Уредничките тимови на помалите списанија треба да собираат искуство од поголемите списанија. Тие треба да вложат повеќе напори во зголемување на видливоста на списанието на интернет, а тоа можат да го сторат преку споделување на трудовите на социјалните медиуми. Надлежното Министерство за образование и наука треба да одвои поголем процент од бруто домашниот производ за издавачка дејност за да може малите списанија да станат порелевантни во светот на науката. Се наметнува заклучокот дека малите списанија може да придонесат со релевантни научни информации во светот на науката.

Клучни зборови: Дефектолошка теорија и практика, научна периферија, научно списание, квалитет на списание

Вовед

Во светот на науката се комуницира преку публикување на научни списанија. Објавувањето научни трудови претставува должност и обврска на секој научен и академски работник. Научните списанија претставуваат само едно средство во исполнување на целите на науката, а тоа е достапност на научниот труд до што поголем круг на читатели и зголемување на неговата видливост. Списанието **Дефектолошка теорија и практика** го започна својот трнлив пат во науката во 1997 година (пред 18 години) како стручно списание повеќе ориентирано национално со цели да ги задоволи апетитите на дефектолозите од Република Македонија. Но, во 2004 година со доаѓањето на авторот на овие редови на позицијата заменик главен и одговорен уредник, се поставија повисоки цели, се воведо англискиот јазик за целите трудови, а не само за резимето и се донесе стратегија за што поголема индексација во светските бази на податоци и негова интернационализација воопшто. Секое списание што сака да објавува научни трудови и да стане научно списание, мора да ги следи и да ги прифати меѓународните стандарди за научно објавување и на тој начин рамноправно да учествува во размена на научни информации и

The editors of small journals of the region need to exchange their experiences. The editorial teams of smaller journals have to gather experience from major journals. They need to put more effort into increasing the visibility of the journal online, and they can do this by sharing the labor of the social media. The competent Ministry of Education and Science should allocate a greater percentage of the gross domestic product for publishing as small journals could become more relevant in the world of science.

The conclusion is that small journals may contribute in the world of science with relevant scientific information.

Key words: *Journal of Special Education and Rehabilitation, scientific periphery, scientific journal, quality of journal*

Introduction

In the world of science the communication is carried through the publication of scientific journals. The publishing of scientific papers is a duty and obligation of every scientific and academic worker. Scientific journals are only one tool in meeting the goals of science, and that is availability of the scientific work to a larger circle of readers and increase of its visibility. The **Journal of Special Education and Rehabilitation** began its bumpy path in science in 1997 (18 years ago) as a specialized journal more nationally oriented with objectives to satisfy the appetites of special educators from the Republic of Macedonia. But, in 2004 with the arrival of the author of these lines to a deputy chief editor, higher goals were set, the English was introduced for the goals of the journal, not only for the summary, and a strategy for greater indexation in global databases and its internationalization in general was adopted. Any journal that wants to publish scientific papers and become a scientific journal must follow and accept the international standards for scientific publication and thus equally participate in the exchange of scientific information and

едукација на младите професионалци. Во моментот нашето списание е индексирано во 65 светски бази на податоци и се наоѓа како линк во 68 универзитетски библиотеки во светот.

Македонија – научна периферија

За жал мораме да го прифатиме фактот дека Македонија претставува тешка периферија во светот на науката. Ова може да се утврди преку повеќе параметри. Ниту еден од нашите универзитети не се наоѓа на листата на топ 1000 светски универзитети, на пример на листата на универзитетот Шангај Јиао Тонг (1). Многу мал број на научни списанија од Македонија се вклучени во светските бази на податоци и тоа само две во Web of Science, едно во PubMed, едно во PubMed Central, шест во Scopus, шест во SCImago и шест во Google Scholar (2). Во последните три бази е вклучено и списанието **Дефектолошка теорија и практика**. Според Спироски и Гогусев македонските медицински списанија имаат многу ограничено научно влијание и нивните редакциски одбори се должни да го подобрат квалитетот на објавените трудови и да се придржуваат до меѓународните стандарди за објавување, а со тоа би можело да се очекува да се зголеми нивното научно влијание (3). Во малите научни средини, каква што е несомнено Република Македонија, издавачката дејност, уредувањето и објавувањето научни трудови претставува сизифовска работа. Постојат многу фактори кои се испречуваат на патот кон создавање на висококвалитетно научно списание. Малите списанија не можат да произведуваат доволно квалитетни ракописи кои би можеле да се објават, бидејќи нема критичен број научници кои би можеле да произведат значајни научни резултати (4). Во нашата држава огромен проблем претставува немањето на материјално финансиски средства за издавање на квалитетно списание. Имено, Министерството за образование и наука на РМ веќе одамна не дава никакви средства за финансирање на списанија, што не може да се каже и за балканските држави Србија и Хрватска кои заради сериозниот пристап на нивните авторитети имаат списанија со посериозно научно влијание во светската наука и имаат многу повеќе списанија индексирани

education to young professionals. At the moment our journal is indexed in 65 databases worldwide and it can be found as a link in 68 university libraries in the world.

Macedonia – Scientific periphery

Unfortunately we have to accept the fact that Macedonia is a tough periphery in the world of science. This can be determined by several parameters. None of our universities is on the list of top 1 000 world universities, for example on the list of Shanghai Jiao Tong University (1). A small number of scientific journals of Macedonia are included in the global database and only two are included in the Web of Science, one in PubMed, one in PubMed Central, six in Scopus, six in SCImago and six in Google Scholar (2). In the last three bases, the **Journal of Special Education and Rehabilitation** is included. According to Spiroski and Gogushev, the Macedonian medical journals have very limited scientific impact and their editorial boards are required to improve the quality of the published papers and to adhere to the international standards for publication, and therefore could be expected to increase their scientific impact (3). In small scientific areas such as Macedonia, the publishing, editing and publishing scientific papers is a Sisyphean task. There are many factors that stand in the way to create high quality scientific journal. Small journals can not produce enough quality manuscripts that could be published because there is no critical number of scientists who could produce significant scientific results (4). In our country a huge problem is the lack of material and financial resources for publishing a quality journal. The Ministry of Education and Science for a long time disclaims any funding for the journals, which can not be said for the Balkan states Serbia and Croatia, which have serious scientific journals with impact in the world of science because of the serious approach of their authorities and they have

во базата Web of Science. Приватниот бизнис сектор засега не може да го најде својот интерес за спонзорирање и донирање во публицистичката дејност, веројатно заради малата читателска публика и покрај нашите бројни обиди и нудења на рекламен простор како противуслуга. Нивниот интерес останува мал дури и кога го знаат фактот дека списанието е достапно во слободен пристап на интернет и за шест години има 111.000 посети на веб-страницата. Не постои сериозна претплата како што е тоа во големите списанија од големите држави. Останува фактот дека засега само првиот издавач Филозофскиот факултет од Скопје е заинтересиран да вложува финансии кои не секогаш се доволни. Друг голем проблем е наоѓањето на релевантни рецензенти кои објективно и навремено ќе рецензираат и тоа без материјален надомест. Сведоци сме понекогаш на долги рецензии, игнорирање на електронски пораки, а за да се добијат 2-3 рецензенти честопати мора да се испратат и по 40-50 електронски пораки на потенцијалните рецензенти. Покрај сите овие проблеми, главниот уредник во последните седум години откако е на таа функција успеа да обезбеди 270 независни и непристрасни рецензенти кои се наоѓаат на листата објавена на веб-страницата на ова списание. Постојењето на рецензентска постапка е основен стандард што научните списанија мора да го прифатат и строго да се придржуваат до него. Во нашето списание рецензентската постапка го користи двојно слепиот метод и сето тоа е назначено во електронската верзија од списанието. Во периодот од 1997 до 2004 година кога списанието се објавуваше само на македонски јазик со резиме на англиски јазик, списанието беше повеќе стручно отколку научно и беше повеќе локално отколку интернационално. Списанието ако претендира на интернационалност треба да привлекува автори од други земји, а не само од сопствените локални научни кругови. Па така во нашето списание во изминатиот период може да се сретнат автори кои претставуваат повеќе од 30 држави во светот. Јасно е дека во светот на науката англискиот јазик е есперанто и затоа од 2004 година до денес списанието бележи голем растез во видливоста и достапноста до повеќе читатели и потенцијални автори, како и зго-

more journals indexed in the database Web of Science. The private business sector now can not find their interest in sponsoring and donating to publicist activity, probably due to the small readership despite our numerous attempts and offering advertising space for consideration. Their interest remains small even when they know the fact that the journal has free internet access and for six years, it has 111.000 visits to the website. There is no serious subscription as that in major journals of the big states. The fact remains that so far only the first publisher the Faculty of Philosophy in Skopje is interested in financing, that is not always enough. Another but big problem is finding relevant and objective reviewers who will review it promptly and without financial compensation. We are sometimes witnesses of long reviews, ignoring emails and in order to get 2-3 reviewers we often have to send 40-50 emails to the potential reviewers. Despite all these problems, the editor in the last seven years since he has become editor, provided 270 independent and impartial reviewers which are published on the list on the website of the journal. The existence of a review process is a basic standard the scientific journals must adopt and strictly adhere to it. In our journal, the review procedure uses a double blind method and it is indicated in the electronic version of the journal.

In the period from 1997 to 2004 when the journal was published only in Macedonian language with a summary in English, the journal was more expert than a scientific and it was more local than international. If the journal claims to be international it should attract authors from other countries, not only from its own local scientific circles. So, in our journal in the past period, authors representing more than 30 countries worldwide can be met. It is clear that in the world of science English is Esperanto and because of this, from 2004 onwards the journal has seen a massive growth in the visibility and availability to more readers

лемена индексираност во библиографските бази, која се движи од 0 за периодот 1997 - 2004, до 65 за периодот 2005 - 2015. Од друга страна пак, тенденцијата да се објавува само на англиски јазик во држава во која англискиот не е службен јазик, го исфрла на површина проблемот за несовершенство и тешкотии со јазичната редакција (5) и проблемот на непознавање на англискиот јазик особено на повозрасните професионалци во нашата држава.

Сите овие проблеми и недостатоци се причина за слаба видливост, ниска цитираност и недостатна релевантност на малите списанија од малите држави кои дејствуваат фрустрирачки и демотивирачки на издавачките канцеларии и редакциските одбори на македонските списанија. Тоа пак води до понизок квалитет на научните списанија и проблем со нивната одржливост на подготвјани патеки.

Како до подобар квалитет, зголемена видливост и релевантност на списанијата?

Потребна е голема и беспрекорна посветеност на луѓето кои работат во издавачките канцеларии. За да се издигне едно списание на ниво на научно во вистинска смисла на зборот, односно списание кое е видливо, кое ја предизвикува научната читателска публика, списание кое ќе биде корисно и достапно до што поголем број читатели, треба да се работи на подобрување на сите горенаведени проблеми и недостатоци. Уредниците мораат да вложат огромен напор да ги подобрат стандардите за издавање, на пример, подобрување на квалитетот од хартијата на која се печати списанието, иако ова не е пресуден фактор. Тие треба да работат на редовно и точно излегување на сите броеви во текот на една година, односно да обезбедат периодичност. Списанието мора да има одредена карактеристика по која ќе биде препознатливо во научните кругови, да содржи интернационален редакциски одбор. Во нашиот случај 70% од членовите на редакцискиот одбор се меѓународно признати стручњаци од областа на специјална едукација, рехабилитација, медицина, психологија и други сродни дисциплини. Сите овие членови треба

and potential authors, and increased indexation in bibliographic databases which ranges from 0 for the period 1997-2004 to 65 for 2005-2015. On the other hand, the tendency to publish only in English in a country where English is not the official language, exposes the problem of imperfection and difficulties with language editing (5) and the problem of ignorance of the English language, especially older professionals in our country.

All these problems and deficiencies cause low visibility, low citation and scarce relevance to small journals from small countries who act frustrating and demotivating to the editorial offices and editorial boards of the Macedonian journals. This in turn leads to lower quality of scientific journals and a problem with their sustainability in the long run.

How to improve quality, increased visibility and relevance of journals?

It takes a lot of dedication of people working in the publishing offices. To become a scientific journal in the true sense of the word, or a journal which is visible, which challenges the scientific readership, a journal that will be useful and accessible to as many readers, we have to work on improving all of the above problems and disadvantages. The editors must make a huge effort to improve the publishing standards, for example improving the quality of the paper that the journal is printed on, although this is not the determining factor. They should work on the regular and exact publication of all editions during the year, that is to provide frequency. The journal must have a characteristic by which it will be recognized in the scientific circles, to contain international editorial board. In our case, 70% of the members of the editorial board are internationally recognized experts in the field of special education, rehabilitation, medicine, psychology and other related disciplines. These members

активно да се залагаат за привлекување автори и зголемување на видливоста на самото списание. Збирно кажано успехот го гарантираат доволно цитирани меѓународни членови на редакцискиот одбор, објективни, конструктивни и лојални рецензенти, добра финансиска поддршка, разбирлив и коректен јазик и стил на пишување и пред сè добра видливост на списанието. Сето ова дава одлични предуслови за инклузивност на списанието во повеќе библиографски бази на податоци од кои едни од најзначајните се базите на Томсон Ројтерс (Science Citation Index или Current Contents). Но, треба да се знае дека оваа компанија индексира само 10% од научните публикации во светот (6). Од овој број, заклучно со наредните два броја, ова списание ќе биде поднесено за повторна реevaluација во базите на Томсон Ројтерс при што членовите на издавачката канцеларија искрено се надеваат дека овој трет обид ќе биде успешен. Според Марушиќ А. и Марушиќ М. библиографските бази на податоци ја прават селекцијата на списанијата врз основа на четири критериуми и тоа: основни стандарди на издавање, уредничка содржина, меѓународна разновидност и цитираност на авторите и уредниците (6). Уредниците треба да бидат секогаш трепливи и да им помагаат на авторите во подобрувањето на квалитетот на нивните трудови. Ова особено го правиме и ние кога ги советуваме авторите да го подобрат методолошко-статистичкото и техничкото обликување на нивните трудови уште во фазата пред да започне рецензирањето и со тоа ја намалуваме можноста за негативна рецензија.

Примерот со Croatian Medical Journal – добар показател за релевантно списание

Искусството на малото списание **Croatian Medical Journal** од малата држава Република Хрватска (двапати поголема од нашата) е пример за тоа како треба да се раководи едно списание за да достигнат врвни дострели со малку финансиски ресурси. Првиот број е издаден кога беснееше војната во Хрватска (7). Со напорна работа и еду-

should actively strive to attract authors and to increase the visibility of the journal. Cumulatively speaking, enough quoted international members of the editorial board, objective, constructive and loyal reviewers, good financial support, understandable and correct language and writing style and good visibility of the journal guarantee success. All this provides excellent conditions for inclusion in the journal in more bibliographic databases, among which the most important bases are Thomson Reuters (Science Citation Index and Current Contents). But, it should be known that this company index only 10% of scientific publications in the world (6). This edition and the next two editions of this journal will be re-submitted for re-evaluation at Thomson Reuters databases and the members of the publishing office sincerely hope that this third attempt will be successful. According to Marusic A. and Marusic M. the bibliographic databases make a selection of journals based on four criteria including: basic standards of publishing, editorial content, international diversity, and citation of the authors and editors (6).

Editors should always be patient and should help authors to improve the quality of their work. In particular we do this when we advise authors to improve the methodological and statistical and technical shaping of their papers at the stage before the review and thereby we reduce the possibility of a negative review.

The example of the Croatian Medical Journal - a good indicator of relevant journal

The experience of a small journal **Croatian Medical Journal** from a small country Croatia (twice the size of ours) is an example of how a journal should be managed in order to reach the top achievements with little financial resources. The first issue was released when the war was raging in Croatia

кација на авторите и студентите (потенцијални автори), со едукација на принципите за етика во научно-истражувачката работа, за пристап до литература и цитатни бази на податоци, за практична примена на медицинската статистика и принципите на научно пишување, постигнати се врвни резултати. Ова списание во последните 24 години прераснува во врвно биомедицинско списание во регионот. Првпат добива фактор на влијание по десетгодишното постоење и тој изнесува 0.431 кој во 2014 година бележи пораст на вредноста и изнесува 1.305 (8).

Препораки за подобрување на квалитетот на списанијата

Потребна е напорна и само напорна работа на уредувачките одбори и издавачките канцеларии на списанијата. Неопходна е голема посветеност и упорност во издавачката дејност. Уредниците од малите списанија од регионот треба да си ги разменуваат сопствените искуства. Уредничките тимови на помалите списанија треба да собираат искуство од поголемите списанија. Тие треба да вложат повеќе напори во зголемување на видливоста на списанието на интернет, а тоа можат да го сторат преку споделување на трудовите на социјалните медиуми. Со тоа се зголемува и можноста за цитираност на трудовите. Убаво би било кога електронските верзии на списанијата би имале програма за регистрирање на метриката на ниво на труд. Надлежното Министерство за образование и наука треба да одвои поголем процент од бруто домашниот производ за издавачка дејност како би можеле малите списанија да станат порелевантни во светот на науката. Се наметнува потребата од зачленување на биомедицинските списанија во светската асоцијација на медицински уредници (WAME), нешто што е сторено од наша страна и во комитетот за етика во публикувањето (COPE). Целта на ова е промоција на високи научни и етички стандарди во списанијата. Електронското издаваштво не е замена за печатените списанија и можеби не може да ги реши проблемите на малите списанија, но може да ги задржи високите стандарди за квалитет, англиски јазик, комерцијални ин-

(7). With hard work and education of the authors and students (potential authors), educating the principles of ethics in scientific research, access to literature and citation databases, practical application of medical statistics and principles of scientific writing achieved great results. This journal in the last 24 years has grown into top biomedical journal in the region. For first time, after 10 years of existence, it gets an impact factor, and it was 0,431 and in 2014 it increased in value and it is 1,305 (8).

Recommendations for improving the quality of journals

It requires hard and only hard work of the editorial boards and publishing offices of journals. A big commitment and perseverance in publishing is essential. The editors of small journals of the region need to exchange their experiences. The editorial teams of smaller journals have to gather experience from major journals. They need to put more effort into increasing the visibility of the journal online, and they can do it by sharing the labor of the social media. This increases the possibility of citation of papers. It would be nice if electronic versions of journals would have a program for registering article level metrics. The competent Ministry of Education and Science should allocate a greater percentage of the gross domestic product for publishing as small journals could become more relevant in the world of science. There is a need for subscription of biomedical journals in the World Association of Medical Editors (WAME), something that has been done by us and the Committee on Ethics in publishing (COPE). The purpose of this is to promote high scientific and ethical standards in the journals. Electronic publishing is not a substitute for print journals and maybe can not solve the problems of small journals, but it can maintain high quality standards, English language, commercial interests and at the same time

тереси и во исто време може да додаде нови проблеми: потреба од нови експерти (веб-администратори) кои ја познаваат добро оваа проблематика и потреба од подобра инфраструктура (4).

Референци / References

1. Shanghai Jiao Tong University. Available from URL: <http://en.sjtu.edu.cn/> Accessed on October 7th 2015.
2. Spiroski M. Current biomedical scientific impact (2013) of institutions, academic journals and researchers in the Republic of Macedonia. *Contributions. Sec. Med. Sci.*, XXXV 3, 2014; 67–80.
3. Spiroski M, Gogusev J. Macedonian Medical Journals Have Very Limited Scientific Influence. *Maced J Med Sci.* 2008; 1(2): 10–16.
4. Marušić A, Marušić M. Small scientific journals from small countries: breaking from a vicious circle of inadequacy, *Croatian Medical Journal* 1999; 40: 508–514.
5. Mišak A, Marušić M, Marušić A. Manuscript editing as a way of teaching academic writing: experience from a small scientific journal. *Journal of Second Language Writing* 2005,14:122–131.
6. Marušić A, Marušić M. Biochemia medica – how to grow into a recognizable scientific journal? *Biochemia Medica* 2006; 16(1): 5–7.
7. Marušić A, Marušić M. The creation of the Croatian Medical Journal and Croatia's reputation abroad. *Journal of Croatia Studies* 1995/96; 36/37:149–170.
8. 2015 Journal Citation Reports® (Thomson Reuters, 2015).